ԵՐԲՈՐԴ ՏԱՐԻ Թիւ 220 ԳԻՆ 30 ՓԱՐԱ. 1877 ՅՈՒՆՎԱՐ 1 ՇԱԲԱԹ

ԲԱԺԱՆԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆՔ
ԳԱԻԱՌԱՅ ՀԱՄԱՐ
104 թիւրք 5 Մէճիտ
կանխիկ

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
Սուրան հանդէպ Պէհլիւա յաջոյ խան թիւ 9

Ձանգուռ ծախքը չը վճարուած
նամակ չընդունիլը։

ԹԻՏՐՈՆ

ԲԱԺԱՆԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆՔ
Կ. ՊՕԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ
104 թիւրք 4 Մէճիտ
կանխիկ

ԳՐԱՍԵՆԱԿ
Սուրան հանդէպ Պէհլիւա յաջոյ խան թիւ 9

Դատարկն եւսած ձեռագիրները
եւս չեն տրուիր։

Աստ հանգչի 1876 Թուականն
Ցիշատակ անմոռաց ընդհանուր չքա-
ւորութեան,
Եւ քրիստոնէից վիճակին բարւոքման։

——

Ինչպէս որ Լրագիր լեւտա աղէկ դուշակած էր քանի մը չաբաթ առաջ, այսօր 1876ը կերթայ Թաղուելու իւր նախահարց դերեզմանը՝ զոր ունէք անցեալ կանուանեն և ունէք ոչնչութիւն։

Մահը լռելու կողմ չունենալուն համար թէպէտեւ ասկից առաջ որոշած էինք նոյն իսկ մեր ամենէն սիրելիներուն մահուան վրայ անգամ երկու խօսք չընել – որովհետեւ զուարճախօս թերթի մը մէջ մահը իւր նշանակութիւնը կը կորնչնէ կոր – բայց երբեմն բացառութիւն, պարտք համարեցինք դամբանական նվ մը համառօտիւ նկարագրել նորոգ հանգուցեալ 1876 ի վարքն ու վիճակը։

Սիրելի Ժողովուրդ։

Մարդոց որպէս խոտոյ են աւուրք իւր, կըսէ Դաւիթ Մարգարէն։

Իրաւունք ունի Եսայի Մարգարէին պատգնակիցը այսպէս խօսելու, մարդուս կեանքը խոտի պէս է, գարնան մէջ կը բուսնի աշնան մէջ կը թառամի։ Ա՛հ . . . շատ է խոտոյ երթէ թող տրուի երկն որ գարնան մէջ բուսնի և աշնան մէջ թառամի. կովերը, ձիերը, եշերն ու աւանակները շատ անգամ կը քաշեն, կը քաշքշեն, կը վրդոնեն կը ծամեն, կուտեն և կոպասեն զայն աչունէն առաջ։

Գիտէ՞ք թէ որունք են այդ ձիերը, կովերը ին. ատունք են մտատանջութիւնները, վիշտերը, ցաւերը, աւուրքերը, էօլերը, թղթադրամները և այլն։

Դաւիթ Մարգարէն հովիւ մը ըլլալով աւելի յարմար բանի մը չէր կրնար նմանցնել մարդուս կեանքը։ Մարդուս կեանքը բոպէական ալ կը նմանի, որչափ համեղ ըլլայ, դարձեալ կծուութիւն մը ունի իւր մէջ։

Մարդուս կեանքը Օսմօ – Թուրք պանքային Թուղթերուն ալ կը նմանի, այսօր կայ վաղը չկայ։

Մարդոց կեանքը իմ Թիւինթոռւս ալ կը նմանի, քիչ մը ուժով նասիս նէ՝ կը կոտրի։

Վերջապէս մարդուս կեանքը Լրագրի կը նմանի. հետեւանց բան մը կերեւայ, մէջը բանաս նէ՝ բան չկայ. աննայութիւնը կը տիրէ հոն և կսեպէ գիս Սողոմոն Իմաստունի փաթաթուելով անոր մօրուքը պագնել և կոկորդիս ներաձին չափ հետը պօռալ «աննայութիւն աննայութեանց ամենայն ինչ ընդունայն է մարդիկ»։ Մի՛ խաբուիք երբ ձեզի ըսեն թէ՝ սա պիտի ըլլայ նա պիտի ըլլայ, վաղը այսօրուընէ աւելի երջանիկ պիտի ըլլանք, այս նեղութիւնները պիտի վերնան։ Ատանք յոյսեր են, որ իմ երազներուս կը նմանին, պահ մը կը զուարճացնեն զմեզ բայց երբեք չեն երջանկացներ։

Ես՛ղճ մահկանացուք մինչև ե՞րբ պիտի երազէք. — Մինչև այն օրը երբ մահը յանկարծ ֆիւրաի մը պէս գայ ձեր կոկորդը սեմսէ ու ձեր հոգին առնէ, ինչպէս որ առաւ նորոգ հանգուցեալ 1876ի կեանքը։ Որո՞ւ մտքէն կանցնէր — բայց ի Լրագրէ — թէ պիտի մեռնի այս 1876ը, մենք կը կարծէինք որ առաջ քանի տարի ալ պիտի ապրի այս 1876ը որ հաղիւ դարձերը կարգադրելու վրայ էր, և հաղիւ քիչ մը խաղաղութեան երես պիտի տեսնար . . . փակէ իւր աչքերը և քնացաւ . . . երանի թէ մէյմ՛ալ չբանար . . . Մեծ է կորուստս . . .

Մարդոց որպէս խոտոյ են աւուրք իւր . . չե՞ր կրնար ըլլալ, ով մարդարէ, որ մարդոց որպէս պաշ խոպոչէ լինէին աւուրք իւր, որպէս ղի շատ դիմանային. դուն մարդարէ էիր, և թէ ուղէիր կընէիր։

Խօսեցաւ, մեռաւ, բայց չը կարծէք թէ աննշան մեռաւ, անմահութեան մէջ նըստելու գնաց։ Իւր անխօս բերանը կարծես կըսէ մեզի. « Մարդի՛կ, առանց ստակի ապրիլ սորվեցէք։ » Մենք և մեր զաւակունք պիտի յիշենք զայն երբ ձեռնունիս գրպաննիս խոթենք և բան մը չդտնանք հոն։

Մի՛ լաք, եթէ լինք մեռաւ, թողուց մեզի իւր գաւակը, 1877ը, որ իւր հօրը ընթացքին հետեւելով անոր յիշատակը չպիտի ջնջէ մեր սրտերէն։

Ժողովո՛ւրդ. տեղս չներեր աւելի ընդարձակ խօսիլ այս հանգուցելոյն վրայ. մինակ սա կաղաչեմ որ անոր յիշատակը չմոռնալու համար 1876 թուականը դործածեցէ՛ք մինչև այն օրը ուր թղթադրամոյ ընթացքը կը կանոնաւորի, հացի խնդիրն կը լուծվի. առեւտուրը կը բացվի և պէտք խաբելու հարկին մէջ չենք մնար։

1876

Այն բաժանորդները որոնց բաժանորդագրութեան պայմանաժամը լրանալու մօտ է, կաղաչվին վճարել նոր բաժանորդագինը եթէ կը փափաքին թերթիւնուս նորէն ընդհատուիլ ընդունել պատիւն ընել մեզ։

Այս առաւօտ «Գլոբս Բարեյուսոյ»էն հեռագիր մը ստացանք որն որ Պ. Արդոսի խեղճ ուղեղին գլուխն եկած մեկ փորձանքն կիմացնէ, զարմանալի զուգադիպութիւն . . . ճիշդ այն օրը ուր խեղճ ուղեղը վտանգի մէջ էր յայտնուիլ, հոս Պ. Արդոս Թատրոնի մէջ Աւ Պ. Հէրմես յօդուածը կը գրէ։

ՊԱՏՃԻՆ ՀԵՌԱԴՐԻՆ

ԳԼՈՒԽ ԲԱՐԵՑՈՒՄՈՑ 29 ԴԵԿՏ. 1876

1002 չաբաթուան տաժանելի ճանապարհորդութենէ մը վերջը Պ. Արդոսի ուղեղը երեկ երեկոյ հոս հասաւ, և առանց քաղաքս ժամալաճառ ըլլալու երկրին ներսերն ուղեւորեցաւ, ուսկից ճիշտ հինգ առնուած լուրերը կը ծանուցանեն թէ տեղացի վայրենիներն խեղճ ուղեղն բռներ և կրակի վրայ խորովել փորձեր են։

Այդ հեռադրին պատճէնը դնելով դոհ կըլլամք, որպէս զի մի դուցէ Պ. Արդոսի ինչպէս ինքն կըսէ՝ ոտը պոչը բռնէ։

ՀԵՐՄԷՍ

ԴՊՐՈՑԱՆԱՆ ՀԱՐՑԱՊՆԴՄՈՒՆՔ ԵՒ ԱՅԼ ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՔ ԹԱՏՐՈՆԻ*։

Աւ. Ծերենց։ Կը ներէք մեր յանդգնութեանը. բայց խնդրեմ. զրուցեցէք ինծի լաւ կարդացո՞ք Էնթերթանթան պէտքն մէջ թէ Լիսլերիոյ Հասարակապետութիւնը Ամերիկայի մէջ եղած ըլլայ (տես Ազեքսան Մոնթոլ, Նայէ.) վասն զի կամ Էնթերթանթանը փախուցեր է, կամ դուք սխալ եք կարդացեր, և կամ մեր քով դանուած աշխարհացոյցները սուտ ու սխալ են։ Ցուսամ թէ վաղ ընդ փոյթ կը հաճիք մեզ պատասխանել։

Աւ. Նոր Դար։ Քաշմիր և Սինտիա Հնդկա-Անգղիական բանակին հրամանատար կարդուեր են եղեր։ (Տես Նոր Դար. Շաբաթ)

*Կը լսեմք թէ բաղմաթիւ խմբագիրք և հեղինակք որոց գրուածներն առարկայ ըրած

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ

ՄԱՐԴԸ ՈՐՊԵՍ ՀՈԳԵՎՈՐ ԱՐԱՐԱԾ

Ամեն անգամ, որ մարդ ուզում է ինչ-որ բան ասել մարդու հոգեվորական կողմի մասին, նրա առաջ ծառանում է մի հարց, որ ինքն իրան է տալիս. ի՞նչ է հոգին, ի՞նչ է նրա էությունը, ի՞նչ է նրա նշանակությունը մարդու կյանքում, ի՞նչ է նրա ծագումը, ի՞նչ է նրա ապագան։ Եվ ամեն անգամ, որ մարդ ուզում է այդ հարցերի վրա պատասխան տալ, նա ստիպված է լինում դիմել գիտության, որովհետև միայն գիտությունն է, որ կարող է մեզ տալ ճշմարիտ պատասխան։ Ուրիշ ոչ մի միջոց չկա, որ մեզ կարողացնի ճանաչել հոգին։ Ինչպես որ մենք չենք կարող ճանաչել մարմնի ներքին կազմությունը, եթե չուսումնասիրենք նրա ներքին օրգանները, այնպես էլ մենք չենք կարող ճանաչել հոգին, եթե չուսումնասիրենք նրա ներքին կազմությունը։ Հոգու ներքին կազմությունը ուսումնասիրելու համար մենք պետք է դիմենք հոգեբանության։ Հոգեբանությունը մեզ կասի, թե ինչ է հոգին, ինչ է նրա էությունը, ինչ է նրա ծագումը, ինչ է նրա ապագան։ Հոգեբանությունը մեզ կասի, թե ինչ է հոգին, ինչ է նրա էությունը, ինչ է նրա ծագումը, ինչ է նրա ապագան։ Հոգեբանությունը մեզ կասի, թե ինչ է հոգին, ինչ է նրա էությունը, ինչ է նրա ծագումը, ինչ է նրա ապագան։

Ներ կը յարուցանեն ձեր մտացը մէջ և անհուն ուրախութեամբ կը լեցուին։

Եւ արդարև ո՞վ է այն որ չսիրեր կենաց հաճոյքները, հեշտութիւնները վայելել։

«Ո՞վ ո մարդ որ կեցցէ և ոչ մեռցի՞, և ոչ փափաքիցէ դնալ անցուցանել աւուրս ինչ ի Մարը-եար»։ (Ձեր թոռլութիւնը կը խընդրեմ, պ. Աչխարհարուեստեանները, մանաւանդ դուք, պ. Ց. Կ.)։

Ո՞չ ապաքէն աղուոր բան է Մարը-եար երթալ կամ կզգին երթալ, և էշերու վրայ հեծած, այն պայծառ արևուն տակ, ջուրերը կամ Մանասթըր երթալ։ Բայց ասա՛ղ, 1877 ին, էշերը կերակուր օրերը հանգիստ ալիս ընեն և իրենք առանձինն պիտի երթան ջուրերը օդ առնելու և տեղ ընելու, և մարդիկ աղշած պիտի տեսնեն զանոնք որ քաղաքներու հանդիստառես պիտի ըլլան, ծաղ պիտի ղրկեն, կամ ալիւռներու վերայ նստած՝ գոյներ պիտի նետեն ջուխտերուն։

Այսու ամենայնիւ դուք ալ պիտի դբօսնեք և ապրիլ օրեր պիտի տեսնէք, ո՛վ մարդիկ։ 1877, թէպէտ 1876 էն շատ աւելի տըխուր, շատ աւելի անհամ տարի մը պիտի ըլլայ ձեզ համար, կը մաղթեմ որ խաղաղութեամբ և բարօրութեամբ անցունէք զայն։

Նոյնպէս շատ տարիներ կմաղթեմ ձեզի, և կաղաչեմ ձեզ հաւատալ որ շատ կվտահաքիմ ես ձեր երկարակեցութեանը։

Ինձ համար, աչխարհիս մէջ շատ ապրեր են աւելի աղէկ բան չկայ։ Շատ ապրելով, շատ բան տեսած կըլլայ մարդ։

Աղէկ կամ դէշ, կեանքը միշտ լաւագոյն է մեռնելէն, որ բան մը չտեսնել, բան մը չզգալ, բան մը չմտանալ ըսել է։

Բան մը կայ որ չեի ուզեր ըսել ձեզ, բայց պիտի ըսեմ, որպէս զի չփոթութեան և անստուգութեան մէջ չմնաք։

Երբեմն երբեմն, երբ Նոր Դարը կարգաք, անոր մէջ չոր կայմեր պիտի տեսնէք, այնչափ չոր որ ուղեղնիդ պիտի չորնայ անոնց վերայ միաք հոգնեցունելով։ Սրդ ըսեմ ձեզ, եթէ այդ ըբտկայ նաւերուն հանդիպիք, աննենգին մի՛ սկսիք խորհիլ անոնց վերայ։ անոնք զարմանալի անհանկնարիւթիւններ են, և դուք իրաւունք չունիք պ. Խօճասարեանի ամեն ըսածներուն խելք հասցունելու։

Կմաղթեմ ձեզ նաև որ 1877 ի մէջ ըստակի նեղութիւն չքաշէք, ամենքնիդ ալ, պրպանիդ լեցուն, գլուխնիդ գաւառիկ (այս ինքն առանց մտատանջութեան) և մաղերնիդ սանտրած պտուիք։

Եթէ երբեմն երբեմն սիրտերնիդ նեղնայ պարապ կենալէ, բանասաեղծութիւններ ըրէք, ստանաւորներ չվնեցէք։ Կերևայ թէ 1877 շատ քերթողական տարի մը պիտի ըլլայ։ Սմեն բան նոր և վսեմ կերպարանքներ առնելու մօտ կը թուի ինձ։

Ինչ և իցէ, 1877 ի մէջ, կմաղթեմ որ կիները քիչ մ՚աւելի ծանրաղլուխ ըլլան քան ուրիշ տարիներու մէջ։ Վասն զի 1877 կարծես թէ թերևսամիտ կիներէն չսխորժիր և ամենևին չհամբերեր որ անոնք ըրածնին թողաղծնին չդիտնան։

Համբերութիւն կը մաղթեմ անոնց որ, ինձի պէս, 1876էն վերայ անմխիթարելի ցաւերով կը ցաւին և դիտեն թէ շատ պիտի վնասուենք 1876ը և չպիտի կրնանք դանել։

ՍԱՐԴՈՒ

ՍԱՂՈՒ ՀԱՐՑՆԻՔ

Տեսե՞ր էք դուք ա՛լ մարդիք
Ի՛նչպէս կըլլայ մահու հարցնիք.
Ինձի հետ եկէք ձեզ մի տեղ տանիմ
Ուր չատ սրտառուչ և չատ դեղեցիկ
Նուագներ կածեն
Մարդիկ կը պարեն,
Թէև հարսնեւորները
Եւ իրենց պարերը
Տարօրինակ երևին
Դուք մի՛ խռովիք
Էհ հարսնիք է
Երբեմն դինի չատ կը կանծեն
Գինովութիւն մ՚է կընեն . . . :

— Տեսէք այս ընդարձակ հովիտը
Ինչպէս մէգ ու մառախուղ ծածկեր է իսպառ,
Եւ ահա բիւրք բիւրոց մարդիկ
Ցիրար են խառնուեր ինչպէս կաժ կծիկ.
Ցիրար պատառուղ օձի կոյտի պէս
Խածնեն ու խայթեն զիրար անդադար . . .
Ոմանք ալ հեռուէն կրակէ կարկուտ
Կը տեղայնեն իրարու գլխուն,
Կկրնան թաւալդլոր, սողան սողսողան
Ջահլաքիւշա դոչեն ու դոռան
Շչեն հռնչեն զիրկիր դղրդեն . .
Բայց մի՛ վախնաք կատակէ կընեն . . .
Մի վախնաք թէև դաշտեր կարմիր ծով՛ դառնան
Դիակունք ի մէջ ալեացն ծփծփան, (նման
Ինչպէս կարմրախայտ ձկունք կրակէ հոլհոլն
Ճժճժալով թռվռուան . . . (մէջ

Ի՛նչ անուշիկ են խորհրդները
Այս մարդաճուկ ատպակները . . . :
Աննասունք համային
Լերանց այրեր ու ծերպեր քաշուած
Այս կատաղի կատակէն
Սրհատրակից հարսնիքէն
Դաշտն ամբաստած . . .
Թռչունք անմեղուկ որոտման ձայնէն
Փախչող փախչողն ու ծուխ մուխի մէջ
Մոլորած չկրնան դէս ու դէն
Փնտռեն ապաւէն.
Եւ գազանք համայն մարդոցմէ դգաստ
Իրենց որջ քաշուած կոռնան սոսկահար
Ընդ ամենի կատաղութիւնն
Մարդ–գազանները . . . :

Նայեցէ՛ք եղբարք այս արհաւրաց մէջ
Ի՛նչ են այդ նուագածուք
Որ երգեն խումբ խումբ.
Էհ դեռ չհասկցաք
Հարսնիք կոյ հարսնիք
Մարդը մահուան հետ կը պատիեն . . . :

Ո՛չ ոչ մի՛ խաբուիք.
Այդ նուագածուք
Մարդկային կատաղութիւնն կը գրգռեն
Որ քաջապես մահուան հետ ոգորեն . . .

Ցէհ քաջ պինուորներ
Քաղցր հնչեցէք ձեր նուագները
Որ այս մարդիկ լաւ կաքաւեն իրենց պարերը,
Ցէհ լաւ երգեցէք ձեր գայլու շարականները
Որ պարկեշտ մարդիկ
Ճուտով գիրար սպանեն.
Ճուտով գիրար սպառեն . . .

Ցէ՛հ երգ երգեցէք խաղ կանչէք
Որ այս բանաւոր եղ ու գոմէշները
Հեշտութեամբ քաշեն
Այդ վայրենութեան լուծ ու սայլերը . . . :

Ո՛չ ոչ մի՛ խաբուիք այս հարսնիք չէ
Գաւերազմի արհաւիրք է.
Մարդկային կատաղութեան
Լրումն է այս սեռասպանն . . . :

Ա՛յ այլանդակ կատաղութիւն
Ա՛յ այլանդակ եղերդութիւն . . . :
Սակայն այդ նուագները
Այդ սուրբ գործիները
Ո՛վ այսպէս խաբդախները
Որ հրապէնէն աւելի
Անարդ գործիք են դարձեր . . . :

Ս. Ֆէր Սարգսեանց

ԿԱՑԹԱԿԻՆ ԿԱՐԾԻՔԸ

Ընթերցո՛ղ, հարկաւ Օսմանեան Սահմանադրութիւնը կարդացիր՝ և սեռար սորը մէջ մտիկ աղաւոթիւնը իր սահմանին մէջ. Մտիկ աղաւոթիւնը հասկցայ. ի՞նչ մեղքս պահեմ, սակայն իր սահմանին մէջը չհասկըցայ, քանի որ Սահմանադրութիւնը կարդացիր հարկաւ մէկ մ՚ալ լրագիրը աչքէ անցուցիր, պիտի ըսես թէ երկու չաբաթ է լրագիր կը կարդամ Սահմանադրութենէ ուրիշ բան կարդացած չունիմ։ Խմբագիրներուն աչքը լոյս, աղաւոր իրենց պէրայէ ելաւ բան չունին նէ թող գրեն. .։

Աչուընիս լոյս եօթը մլիօն լիրայի թղթադրամ ևս պիտի ելլէ հրապարակ. ծոցերնիս թղթադրամով պիտի լեցնայ. սակայն փոխրերնիս պօ պուշ պիտի մնայ. թղթադրամը որչափ չաճայ կարծես հայը այսչափ կը քիչնայ կոր, ընթերցողներու մանրամասն տեղեկութիւն տալու համար հետևեալ խօսակցութիւնը մէջ տեղ կը բերեմք որ ականջնիս լսած և աչքերնիս տեսած եմք։

— Ինձի նայէ պարոն հայցադործ առ սա հարիւրնոց թուղթը և ատակիս համաձայն ինձ հայ տուր։

— Հայ չկայ։

— Ինչ ըսել է հայ չկայ. եղբայր ատա կըս կանխիկ է։

— Ինչ ընենք աղա հատաւ։

— Ըսել է որ այս դիշեր անօթի պառկելու է։

— Էյ ինչ ընենք էֆէնտի ամէն ատեն չէ՛ միայն այս դիշեր հարիւրելու է։

— Ես աղքատ չեմ որ անօթի ձեամ հարուստ եմ հարուստ.

— Աւելի աղէկ անօթութեան ինչ ըլլալը կը հասկնաս։

— Տէր աստուած ինչ օրերու մէջ կապրինք ատակը ձեռքս անօթի ձեալ. . . . Ես յոպէս ըսելով հեռացաւ չգիտեմք թէ նոյն դիշերը խեղճ հարուստը ինչպէս անցուց։

Քանի որ սահմանադրական եղանք և ամէն մարդ տզատ է մտիկ միջոցաւ իւր կարծիքը յայտնել, սոյն դէպքերու տեղի չտալու համար խոնարհաբար իմ կարծիքս կը յայտնեմ։ Աւելի աղէկ կըլլայ այս անգամ ելած թղթադրամը թուղթէ չըլլայ այլ ֆէյնիէրե թղթադրամ ըլլայ. ատոնց մէջ գանուի հինգ օթանոց տասը օթանոց քսան օթանոց հազարն որ եթէ ժողովուրդը նեղ վիճակի մէջ գտնուի (ինչպէս որ մօտ օրերս գտնուեցաւ) սկսի իր ֆէյնիէրե թղթադրամը ուտել. ասով ոչ ժողովուրդը ձեռքը ստակով անօթի կը մնայ և օրէ օր ֆէյնիէրե թղթադրամը հատնելով կառավարութեան ալ մեծ օգտակար կրնայ ըլլալ։

ԿՈՑԱԿ

— Քանիէ՞ կուտաք կոր սալաչափառը . . .
— Գինը յայտնի չէ . քանիէ կը յարմարցնեմ կոր նէ կուտամ կոր :

ԱՐԱՄԵԱՆ

ՏԱՐԵՆԻՑ

1877

ԹՈՒՄԱՆԵԱՆ

Ի ԳՐԱՑԱՆ ՓԱՐԻԶՈՒՄ

կ. Պոլիս , Չագլագիրըար , Յակոբեան խան , թիւ 13

ԳԻՆ ՄԻԿՐՉԻՆԳՈՑ ԹՂԹԱԴՐԱՄ

ԳՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Օրացոյց և Տօնք այլ և այլ Սդոյց . — Նոր յանկ նշանաւոր Սնոյից և Գիւտոյց . — Վիճակագիր Թուրքիոյ և Հպատակ Իշխանութեանց . — Ընդհանուր տեղեկութիւնք՝ ի վերոյ Ներքին և Սրտաքին Հեռագրութեանց , Թղթատարութեանց , Երկաթգիրկան Նամակատանց , Պոստանոյ և Գնոյ . — Վիճակագիր ամենայն Տէրութեանց . — Ժամանակագրութիւն Քաղաքական . — Երեւելիք ընդհանուր Ոճպենաւոյ . — Սյլ և այլ տեղեկութիւնք :

ԿԸ ԹԱԼՈՒԻ ՆԱԵԻ Ի ՊՕԼԻՍ

Ի գրատան Պալտասար ազգի Սրապեան . Մէրձան չարչը , թիւ 33 . Եւ ամեն գրավաճառոց քով :

Ի Ղալաթիա . Թղթավաճառանոցն Ց . Սրբոյ Լփէնտիը . Մահմուտիէ ճատէսի , թիւ 15 :

Դիւրի համար մեծաքանակ և փոքրիկ վաճառ կատ՛ , և այլ և այլ տեսակ ոսկեզօծներ զանազան գներ ու :

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՅԵՐԵԿՆԱՅ ԵՒ ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ

Հաստատեալ ՚ի Գատղիւղ

Վարժարանս , ինչպէս ծանուցուած էր արդէն , բացուած է հոկ . 1 ին , և դասախօսութիւնք սկսած են չարաճակուիլ : Բայ ի վարժարանիս հիմնադիրը Տիրէնէն , որ կ՛ուսանիլ Հայ լեզուի , գրաբարի , պատմութեան և գազղիարէնի գասերը , հասարակաց պաշտօն կը վարէն ուսմանց այլ և այլ ճիւղերուն մէջ իրենց հմտութեամբն հռչակուած կոչ վաստակաւորները դրաւոր գասատուներ : Երբ պետական լեզուաց ուսուցման համար բնաւորած են բրնիկ Գասպարի , Անգլիայի և Գերմանացի հմուտ և վարժ գասատուներ սրբ արդէն մայրաքաղաքիս բարձրագոյն վարժարանաց մէջ կը գասախօսեն :

Նախակրթութեան տեղեկին մէջ վերջիկ մանկանց մանաւանդ կարողութիւնքն զարթուցանելու համար ի գործ կը գրուին մանկավարժական զուարճալի միջոցներ որ առաւել գասն օգտաւէտ հաճոյք մի կը պարգեւեն մանկան :

Կերակուրներն մաքուր , անոդարար են , ննջարանք արեւոն հակոզութեան առակ :

Մանրամասն տեղեկութիւն ուզողը կրնայ գալ ամեն օր վարժարանիս մէջ , Գասը պիշ , Լատին փողոց թիւ 3 :

Հիմնադիր Տիրէնէն

Ո . ԵՑ . ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

ՀԱՆՐԱԿԱՆ ՕՐԱՑՈՑՑ

ՁՐԻՔԼԻՔՁՈՒԱՆ

Այն օրացոյցը , որ վաճառականաց և այլ տեսակ գրասենեակներու խիստ յարմարութիւն ունի , այս անգամ պարձեալ Զարդարեան գործատան կը մատուցանէ մաքուր ապագրութեամբ՝ ի լոյս ընծայուած է :

Նը ծախսի յիշեալ գործատանը . կազմեալին գինն է 8 1/2 , իսկ անկազմինը 6 1/2 գրուշ :

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

ԳԱՍԱՏՈՒԱՆ ՊԱՏՏԵՐԱԶԱՐԴ

ԳԻՆ 1 ՂՐՇ .

Դպրոցաց համար 0/0 10 չեղչ . կը ծախուի , Զարմարեան գործատանին մէջ . Սուլթան Համամ

թիւ 14

Ընտիր Թղթոյ վրայ . 130 պատկերօք , 48 երեսս , քարթճանալ կազմեալ . մինչև յարդ հրատարակուած Քէրահանեներէն շատ աւելի ճոխ գրքոյկ մ՛է , լիուռ յարմար նորուս մանկանց բնիւերցանութեան :

ՄԻՆԱՍ ՁԵՐՄԱՁ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Վարժարանական ժողովէ մէջ խօսուած ճառեր

ԱՐԱՄԵԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Զօնէն , Վահէ . Օսեան էֆէնտիի առ հասղինակին ուղղած նամակէն և ընտրօղական քննարկութենէ մը գատ , կը պարունակէ ընդարձակ առաջաբան մը և վերջաբան մը , վարժապետական ժողովի պատմութիւնը և հեղինակին հան խօսած ճառերը կրթական այլ և այլ խնդրոց նկատմամբ : Այս ճառերէն մին , 120 էջէ բաղկացած , դրաբառի դէմ աշխատասիրողը կը պաշտպանէ անթիւ վկայութիւններով : Լեզուն բարեվիճակած է :

Գաստիարակութիւնը մեր ազգի առաջին խնդիրն ըլլալով , տարակոյս չկայ թէ ժողովուրդը սիրայ փութայ լսել դիտող գասախոսի մը գաղափարները :

Կը ծախուի Ս . Ղ . և Եազմաճեան դրատունը և ուրիշ դրավաճառաց քով , գին 13 գրուշ :

ՏՐԱՄԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՑԻՋԻԳՍ ՊՕՂՈՍ ՊՍՏՈՒԵԼՈՒՅՆ

՚է պէտս դպրոցականաց

Որոյ վերայ յատկեալ ցեղական և կենսագրական պատմութեան նորին

ՀԱՏՈՐ Ս .

Հրամանաւ Հասարակաց Կրթութեան Ժողովոյ

Ամեն հայ դրավաճառաց քով կը գտնուի գին 3 գրշ :

ՏԷՐ-ԹՄՐԱԳԻՐ ՅԱԿՈԲ Ց . ՊԱՐՈՆԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ս . ՄԻՒՍԱՑԵԼԵԱՆ

Ո . զուռն ջարխի գրան ձերին փաչա խան վերնայարկ թիւ 13